

Telekomunikaciona merenja

M-TKM P01 2020

Profesor dr Miroslav Lutovac

Telekomunikaciona merenja

- Status predmeta: **Izborni**
- Broj ESPB: **8**
- Cilj predmeta:
  - **upoznavanje sa principima rada i korišćenjem telekomunikacionih mernih uređaja**

Telekomunikaciona merenja

- Ishod predmeta:
  - **Po završetku kursa studenti će imati potrebna znanja da pravilno upotrebe laboratorijske uređaje i izvrše merenja telekomunikacionih signala**

Sadržaj predmeta, Teorijska nastava

1. Uvod.
  - Vrste i značaj telekomunikacionih merenja.
  - Primeri merenja.
2. Karakterizacija signala u frekvencijskom i vremenskom domenu.
3. Analizatori spektra - princip rada.
4. Merenje nivoa signala, širine zauzetog opsega, merenje analizatorom spektra.
5. Merenje modulacije, merenje analizatorom spektra.
6. Merenje šuma, merenje analizatorom spektra.

...

Sadržaj predmeta, Teorijska nastava

...

7. Merenje distorzije, merenje analizatorom spektra.
8. Analizator mreža - princip rada.
9. Merenje parametara rasejanja četveropola.
10. Merenje faznog i grupnog kašnjenja.
11. Reflektometrija i reflektometri.
12. Merenja u optičkim sistemima prenosa.
13. BER testeri.
14. Merenja u telekomunikacionim mrežama. Analizatori protokola.
15. Rekapitulacija znanja i završna razmatranja.

Sadržaj predmeta, Praktična nastava

- Praktična nastava prati program predavanja i odvija se u laboratoriji
- Teorijska nastava: 4
- Praktična nastava: 3

Literatura

1. N. Miljković, Metode i instrumentacija za električna merenja, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet u Beogradu, 2016.
2. Rauscher C., Fundamentals of Spectrum Analysis, Rohde & Schwarz, 2006.
3. M. Bjelica, Telekomunikaciona merenja 1 - zbirka rešenih zadataka, Elektrotehnički fakultet, Univerzitet u Beogradu, 2013.
4. Witte A. Robert, Spectrum and Network Measurements, SciTech Publishing edition 2006.
5. Time Domain Reflectometry Theory, Application Note, Agilent Technologies, Inc. 2000-2013 Published in USA, May 31, 2013

Metode izvođenja nastave

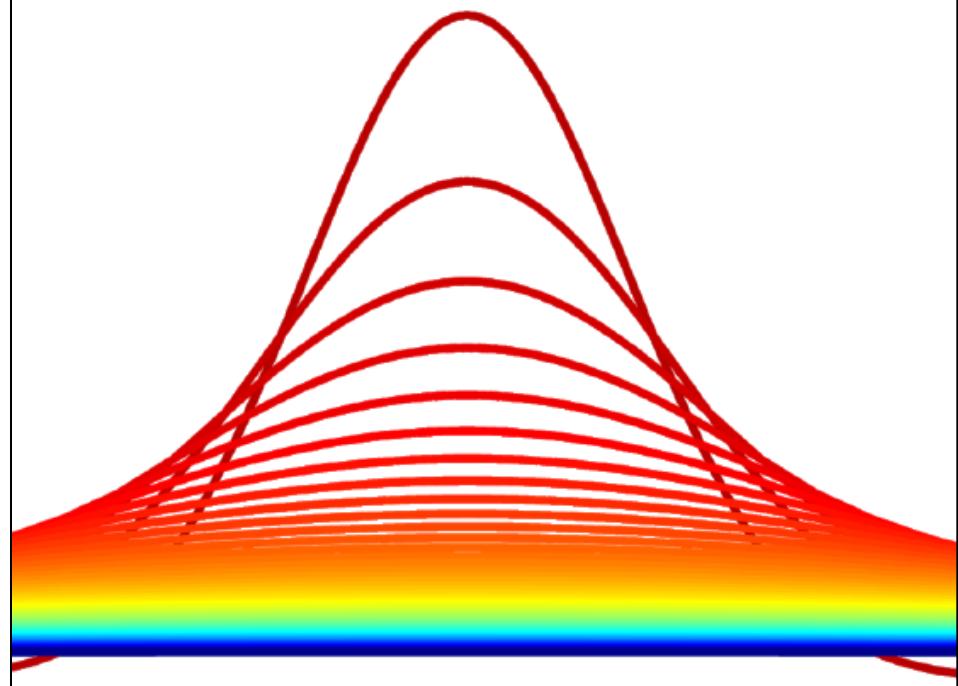
- ✓ Predavanja, vežbe, konsultacije, pismena izrada
  - ✓ Ocena znanja (maksimalni broj poena 100)
  - ✓ aktivnost u toku predavanja 10
  - ✓ praktična nastava 40
  - ✓ kolokvijum 20
  - ✓ pismeni (usmeni) ispit 30
-
- U slučaju mentorske nastave, student radi seminarski rad i brani rad u terminu ispita

N. Miljković,
Metode i instrumentacija za
električna merenja,
Elektrotehnički fakultet,
Univerzitet u Beogradu,
2016.

UDŽBENIK ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Metode i instrumentacija za električna merenja

Nadica Miljković

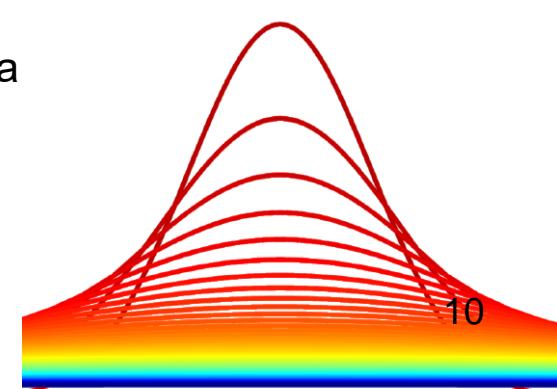

- **Definicija merenja**
  - Rezultat merenja⁸
    - Funkcija raspodele verovatnoće i funkcija gustine verovatnoće
- **Merne greške I merna nesigurnost**
  - Relativna i absolutna greška merenja
  - Merna nesigurnost tipa A
    - Merna nesigurnost tipa A za Gausovu funkciju gustine verovatnoće
    - Merna nesigurnost tipa A za negausovske funkcije gustine verovatnoće
    - Primeri računanja merne nesigurnosti tipa A
  - Merna nesigurnost tipa B
    - Merna nesigurnost tipa B analognih instrumenata
    - Merna nesigurnost tipa B digitalnih instrumenata
    - Normalizacija rezultata merenja
  - Kombinovana merna nesigurnost
    - Kombinovana merna nesigurnost nekorelisanih veličina
    - Kombinovana merna nesigurnost korelisanih veličina
    - Kombinovana merna nesigurnost i sistematski efekti
    - Primer računanja kombinovane merne nesigurnosti

UDŽBENIK ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Metode i instrumentacija za
električna merenja

Nadica Miljković

- Izveštaj rezultata merenja i uticaj merene veličine na mernu nesigurnost
- Merna nesigurnost - dodatna razmatranja i rezime
  - Predstavljanje rezultata merenja pomoću medijane i kvartila
- Metode za merenje električnih veličina
  - Merenje otpornosti
    - Ommeter (digitalni multimeter)
    - U/I metoda za merenje nepoznate otpornosti
    - Merenje otpornosti metodom poređenja i metodom zamene
    - Primer merenja otpornosti
  - Merenje kapacitivnosti
    - Primer merenja kapacitivnosti
  - Merenje induktivnosti
  - Merenje impedanse
    - U / I metoda za merenje impedanse
  - Merni mostovi za merenje električnih veličina

UDŽBENIK ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Metode i instrumentacija za
električna merenja

Nadica Miljković

- **Instrumenti za merenje električnih veličina**
  - Princip rada osnovnih mernih instrumenata
    - Instrument sa pokretnim kalemom
    - Instrument sa pokretnim gvožđem
    - Princip rada digitalnih instrumenata
    - Galvanometri u savremenim električnim merenjima
  - Karakteristike mernih instrumenata
  - Specijalizovani merni instrumenti
    - Digitalni multimetar, Osciloskop, LCR metar
- **Merenje neelektričnih veličina**
  - Princip rada senzora / pretvarača
    - Merenje promene otpornosti
  - Primeri sa rešenjima
    - NTC termistor, PTC termistor,
    - Rezistivni senzor sile
    - Senzori zasnovani na promeni kapacitivnosti
    - Rezistivni ekran osetljiv na dodir
    - Kapacitivni ekrani osetljivi na dodir

UDŽBENIK ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

Metode i instrumentacija za
električna merenja

Nadica Milićević

12

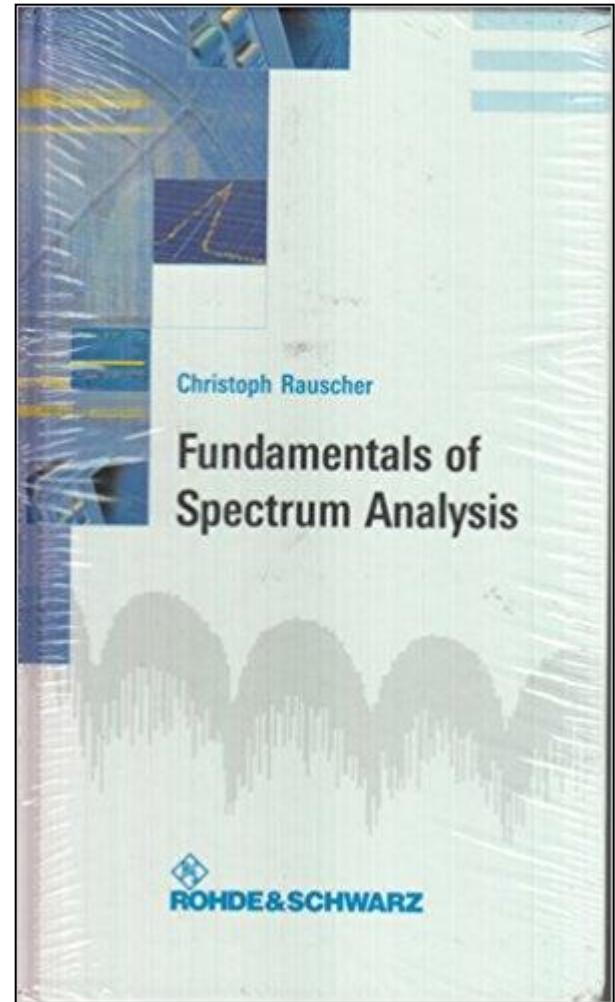
- Merni instrumenti zasnovani na primeni računara
  - Električni model
    - Primer određivanja električnog modela - PTC termistor
  - Kola za kondicioniranje signala
    - Pojačavači
    - Filtri
  - A / D konverzija signala
  - Obrada signala
  - Prenos podataka
  - Softver za akviziciju signala
    - Ready to run aplikacija
    - Programsко okruženje opšte namene
    - Virtuelni instrumenti i programska okruženja posebne namene
    - SCADA
- Trendovi u savremenim mernim sistemima
  - Merenja u dopunjenoj i pojačanoj realnosti

UDŽBENIK ELEKTROTEHNIČKOG FAKULTETA U BEOGRADU

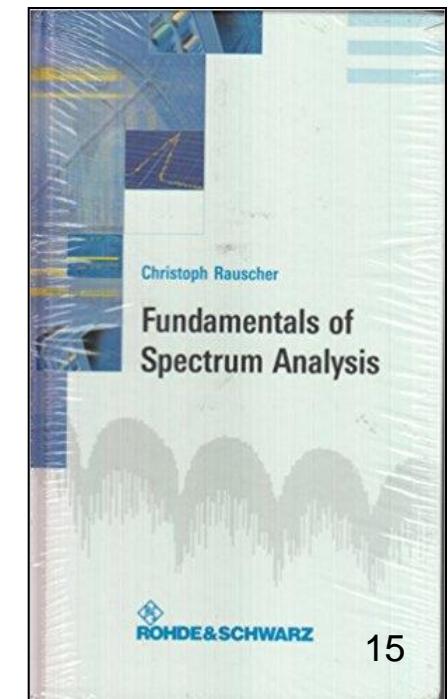
Metode i instrumentacija za
električna merenja

Nadica Miljković

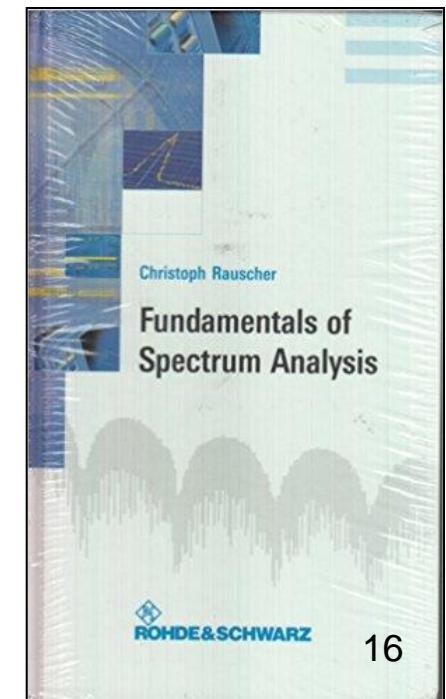
Rauscher C.,
Fundamentals of Spectrum
Analysis,
Rohde & Schwarz, 2006

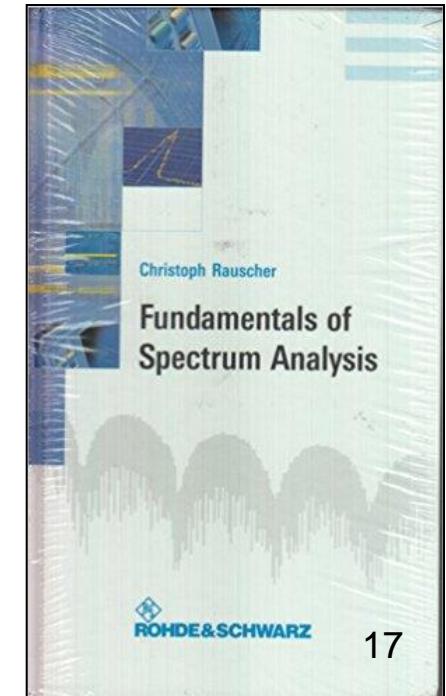
- Signals
    - Signals displayed in time domain
    - Relationship between time and frequency domain
  - Configuration and control elements of a spectrum analyzer
    - Fourier analyzer (FFT analyzer)
    - Analyzers operating according to the heterodyne principle
    - Main setting parameters
  - Practical realization of an analyzer operating on the heterodyne principle
    - RF input section
    - IF signal processing
    - Determination of video voltage and video filters
    - Detectors
    - Trace processing
    - Parameter dependencies
      - Sweep time, span, resolution and video bandwidths
      - Reference level and RF attenuation
- M-TKM Telekomunikaciona merenja

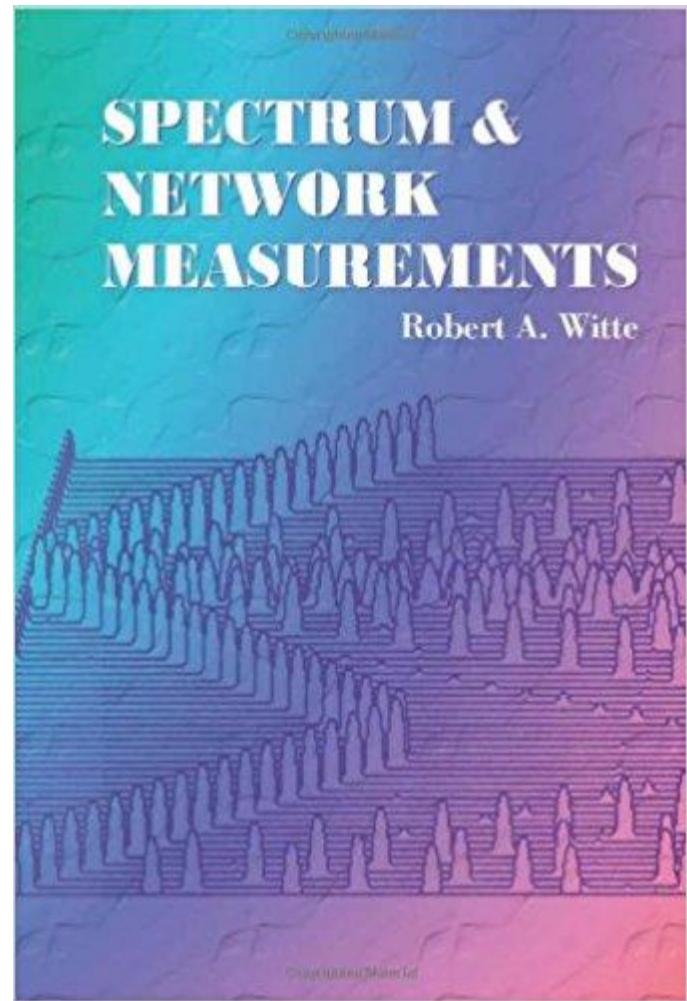
- Performance features of spectrum analyzers
  - Inherent noise
  - Nonlinearities
  - Phase noise (spectral purity)
  - 1 dB compression point and maximum input level
  - Dynamic range
  - Immunity to interference
  - LO feed-through
  - Filter characteristics
  - Frequency accuracy
  - Level measurement accuracy
    - Error components
    - Calculation of total measurement uncertainty
    - Error due to low signal-to-noise ratio
  - Sweep time and update rate

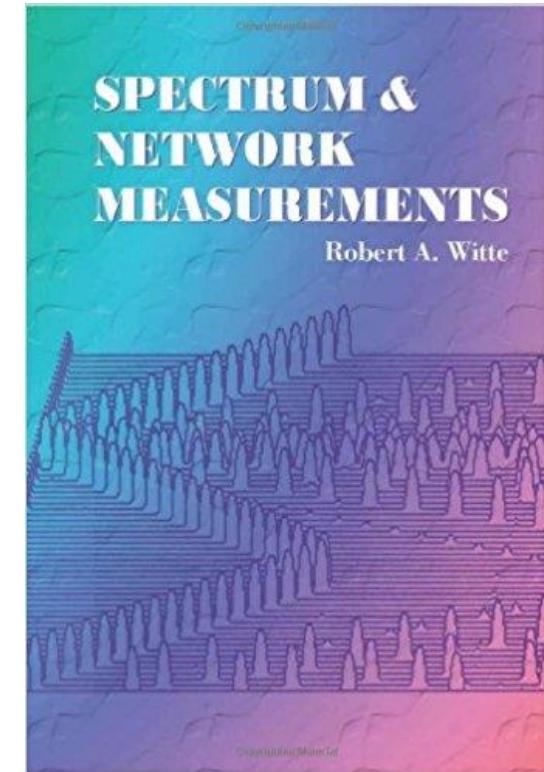
- Frequent measurements and enhanced functionality
  - Phase noise measurements
    - Measurement procedure
    - Selection of resolution bandwidth
    - Dynamic range
  - Measurements on pulsed signals
    - Fundamentals
    - Line and envelope spectrum
    - Resolution filters for pulse measurements
    - Analyzer parameters
    - Pulse weighting in spurious signal measurements
  - Channel and adjacent-channel power measurement
    - Introduction
    - Key parameters for adjacent-channel
    - Dynamic range in adjacent-channel
    - Methods for adjacent-channel power measurement using a spectrum analyzer

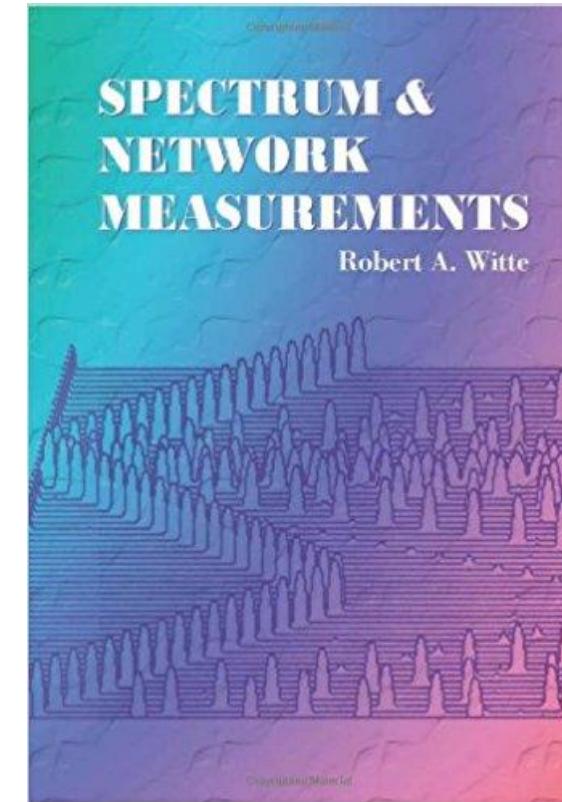
Witte A. Robert,
Spectrum and Network
Measurements,
SciTech Publishing edition
2006

- Introduction to spectrum and network measurements
- Use of Decibels, gain/loss calculations
- Fourier theory, transforms of various signals
- Fast Fourier transform (FFT) analyzers, windowing, real-time bandwidth
- Swept spectrum analyzers, resolution bandwidth, types of detectors
- Modulation measurements, AM, FM, digital, quadrature
- Distortion measurements, harmonic and intermodulation distortion
- Noise and noise measurements, power spectral density, equivalent noise bandwidth
- Pulse measurements, pulse spectrum, pulsed RF

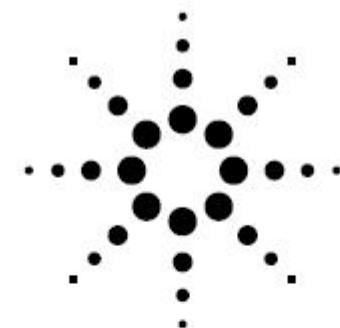

- Averaging and filtering, pre- and post-detection filtering, RMS average
- Transmission lines, theory and measurement errors
- Measurement connections, loading effect, high-Z probes, dividers/splitters
- Two-port networks, impedance, admittance, hybrid, and s-parameters
- Network analyzers, vector network analyzers, directional bridges/couplers
- Vector network measurements, linear phase, group delay, normalization
- EMC measurements, radiated emissions, EMI detectors, troubleshooting
- Analyzer performance and specifications, dynamic range
- Two-port vector error correction

Time Domain Reflectometry
Theory, Application Note,
Agilent Technologies, Inc.
2000-2013 Published in
USA, May 31, 2013

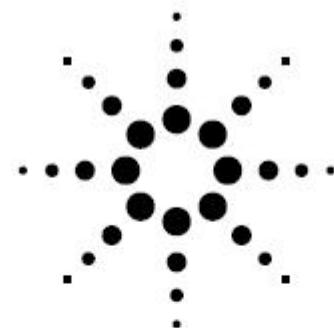
Time Domain Reflectometry Theory

Agilent Technologies

- Introduction
- Propagation on a Transmission Line
- TDR Step Reflection Testing

Time Domain Reflectometry Theory

Agilent Technologies

M. Bjelica,

Telekomunikaciona merenja 1 -
zbirka rešenih zadataka,
Elektrotehnički fakultet, Univerzitet u
Beogradu, 2013.

Uvod

Pasivne komponente

Izvori signala

Merenje nivoa signala

Merenje frekvencije i vremena

Osciloskopi

Analizatori spektra

Obrada rezultata merenja

Profesor dr Miroslav Lutovac
mlutovac@viser.edu.rs

Ova prezentacija je nekomercijalna.

Slajdovi mogu da sadrže materijale preuzete sa Interneta, stručne i naučne građe, koji su zaštićeni Zakonom o autorskim i srodnim pravima.

Ova prezentacija se može koristiti samo privremeno tokom usmenog izlaganja nastavnika u cilju informisanja i upućivanja studenata na dalji stručni, istraživački i naučni rad i u druge svrhe se ne sme koristiti –

Član 44 - Dozvoljeno je bez dozvole autora i bez plaćanja autorske naknade za nekomercijalne svrhe nastave:

- (1) javno izvođenje ili predstavljanje objavljenih dela u obliku neposrednog poučavanja na nastavi;
- ZAKON O AUTORSKOM I SRODNIM PRAVIMA ("Sl. glasnik RS", br. 104/2009 i 99/2011)